

JYVÄSKYLÄN KAUPUNGIN SISÄISEN TARKASTUKSEN TOIMINTAOHJE

Jyväskylän kaupungin hallintosäännön mukaan sisäisen tarkastuksen toiminnon tarkoitus, tehtävät ja vastuut määritellään kaupunginhallituksen hyväksymässä sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa. Näiden lisäksi tässä toimintaohjeessa kuvataan Jyväskylän kaupungin sisäisen tarkastuksen asema, valtuudet ja raportointisuhteet sekä toiminnassa noudatettavat periaatteet ja menettelyt.

1 § Sisäisen tarkastuksen tarkoitus ja periaatteet

Sisäinen tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi- ja varmistus- sekä konsultointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa lisäarvoa organisaatiolle ja kehittää sen toimintaa. Sisäinen tarkastus tukee kaupunginjohtajaa ja kaupunginhallitusta tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan kaupunkikonsernin riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tuloksellisuuden arviointiin ja kehittämiseen.

Sisäinen tarkastus on osa kaupungin sisäistä valvontaa. Sisäinen tarkastus tarjoaa kaupunginhallitukselle ja kaupungin johdolle riippumatonta, riskiperusteista ja objektiivista varmennusta, neuvonantoa, näkemystä ja ennakointia. Toiminnallaan se tuottaa lisäarvoa ja parantaa organisaation toimintaa.

Systemaattisella ja järjestelmällisellä lähestymistavalla sisäinen tarkastus edistää Jyväskylän kaupunkikonsernin:

- tavoitteiden saavuttamista
- hallinto-, johtamis-, riskienhallinta- ja valvontaprosesseja
- päätöksenteon laatua ja valvonnan vaikuttavuutta
- mainetta ja luotettavuutta sidosryhmien keskuudessa
- kykyä palvella yleistä etua

Muotoiltu
helpommin
luettavaan
muotoon,
päivitetty
käsitteitä ja
lisätty
tavoitteita

2 § Asema, valtuudet ja vastuu

Asema

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa. Sisäisen tarkastuksen toiminta-alueena ovat Jyväskylän kaupunkikonsernin kaikki toiminnot ja toimintayksiköt sekä tarvittaessa palveluntuottajille ulkoistetut toiminnot tai palvelut.

Valtuudet

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus viivytyksettä ja veloituksetta saada tarkastustehtävänsä varten tarpeelliset tiedot, asiakirjat ja tietojärjestelmien käyttöoikeudet salassapitosäännösten estämättä. Lisäksi se on oikeutettu saamaan kaupungin muilta toimintayksiköiltä ja arviointien kohteilta tehtäviensä hoitamisen kannalta tarpeellista apua. Tiedonsaantioikeuden toteuttamiseksi sisäisen tarkastuksen henkilökunnalla on läsnäolo- ja puheoikeus toimintayksikköjen johtoryhmien kokouksissa ja muissa tiedonsaannin kannalta tarpeellisissa tilaisuuksissa.

Vastuu

Sisäisellä tarkastuksella on asiantuntijavastuu työstään ~~ja sen~~. Sisäisen tarkastuksen tulee noudattaa tietojen salassapidosta annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Sisäinen tarkastus on riippumaton tarkastettavista toiminnoista. Tarkastus- ja konsultointitoiminnan ~~neuvonantopalvelujen~~ riippumattomuuden turvaamiseksi sisäisellä tarkastuksella ei ole päätösvaltaa eikä toiminnallista vastuuta tarkastettavien toimintojen suhteen.

Sisäinen tarkastus ei vastaa sisäisestä valvonnasta.

3 § Tehtävät

Sisäinen tarkastus suorittaa kaupunginhallituksen hyväksymien strategisten painopisteiden sekä kaupunginjohtajan hyväksymän riskiperustaisen vuosisuunnitelman mukaiset sekä muut kaupunginjohtajan ja kaupunginhallituksen mahdollisesti osoittamat tehtävät.

Sisäinen tarkastus voi toteuttaa vuosisuunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia (ad hoc), mikäli ne perustuvat ajankohtaiseen riskiarvioon. Sisäinen tarkastus dokumentoi ad hoc – tarkastusten perustelut ja tulokset osaksi tarkastustoiminnan raportointia. Mikäli ad hoc - tarkastus vaikuttaa merkittävästi vuosisuunnitelman toteutumiseen tai vaatii lisäresursseja, sen toteuttamiseen pyydetään kaupunginjohtajan hyväksyntä.

Varmennus- ja neuvonantopalvelut

~~Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida, varmistaa ja tukea hyvän johtamis- ja hallintotavan toteutumista sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuutta ja riittävyttä. Sisäinen tarkastus antaa tarkastushavaintojen perusteella suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi.~~

~~Tarkastusten tavoitteena on tuottaa riippumaton arvio sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta tai johtamis- ja hallintoprosesseista. Tarkastusten tavoitteena on eettisten arvojen ja hyvän johtamis- ja hallintotavan tukeminen sekä riski- ja valvontatietoisuuden tuottaminen ja lisääminen.~~

~~Sisäinen tarkastus voi antaa sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevaa neuvontaluonteista konsultointipalvelua. Konsultointipalvelut eivät saa vaarantaa sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta ja objektiivisuutta.~~

Sisältö siirtyy myöhempiin pykälän kappaleisiin integroiduksi

Sisäisen tarkastuksen tehtävät koostuvat varmennuspalveluista ja neuvonantopalveluista, joiden molempien yhteinen tavoite on hyvän johtamis- ja hallintotavan tukeminen sekä riski- ja valvontatietoisuuden tuottaminen ja lisääminen.

Varmennuspalvelut ovat tarkastus- ja arviointitoimintaa, jonka tarkoituksena on tuottaa riippumatonta ja objektiivista tietoa ja arvio tarkastuskohteen sisäisestä valvonnasta, riskienhallinnasta ja/tai johtamis- ja hallintoprosesseista. Sisäinen tarkastus antaa tarkastushavaintojen perusteella suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiseksi ja seuraa suositusten toteutumista.

Neuvonantopalvelut ovat neuvontaa, konsultointia ja koulutusta, joiden avulla sisäinen tarkastus tukee organisaatiota kehittämään prosesseja, riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa ilman muodollisen varmennuksen antamista. Neuvonantopalvelut eivät saa vaarantaa sisäisen tarkastuksen riippumattomuutta ja objektiivisuutta.

Muut tehtävät

Sisäinen tarkastus hallinnoi ilmoittajansuojelulain (1171/2022) mukaista kaupungin sisäistä ilmoituskanavaa, ja kaupunginjohtaja on päätöksellään nimennyt henkilöitä sisäisen tarkastuksen yksiköstä väärinkäytösilmoituksia koskevien ilmoitusten käsittelystä vastaaviksi henkilöiksi. ~~Sisäinen tarkastus voi tarvittaessa avustaa väärinkäytösepäilyjen tutkimisessa.~~ ~~Saadun ilmoituksen perusteella sisäinen tarkastus voi käynnistää erillisen tarkastuksen.~~

~~Sisäisellä tarkastuksella tulee kokonaisuutena olla tehtäviensä suorittamiseen tarvittava asiantuntemus. Sisäisellä tarkastuksella on tarvittaessa oikeus hankkia ulkopuolista asiantuntijapalvelua kaupunginjohtajan hyväksynnällä.~~

Siirretty tehtävien toteuttamisen pykälään

Sisäinen tarkastus valmistelee kaupungin toimintakertomukseen selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä **kaupunkiorganisaatiossa**.

Sisäisen tarkastuksen tulee huolehtia riittävästä yhteistyöstä ja yhteydenpidosta ulkoisen tarkastuksen kanssa.

4 § Eettiset toimintaperiaatteet

Sisäinen tarkastus asettaa tavoitteensa siten, että ne ovat yhteneväisessä linjassa kaupungin tavoitteiden ja arvojen kanssa. Sisäisen tarkastuksen työtä ohjaavat kaupungin arvot, säännöt ja ohjeet.

Sisäisen tarkastuksen on toiminnassaan otettava huomioon yleisesti hyväksytyt sisäisen tarkastuksen ammattistandardit, **joiden yksi keskeisistä osa-alueista on eettisten periaatteiden ja ammatillisuuden noudattaminen kaikessa tarkastustoiminnassa.** ~~ja eettiset periaatteet.~~ Sisäisen tarkastuksen keskeiset toimintaperiaatteet ovat rehellisyys ja **ammatillinen rohkeus**, objektiivisuus, luottamuksellisuus, ammattitaito ja **ammatillisen huolellisuuden noudattaminen**.

Sisäisen tarkastuksen on oltava riippumaton tarkastettavista toiminnoista ja sen tulee olla työssään puolueeton. Sisäisen tarkastuksen tulee pidättäytyä arvioimasta sellaisia toimintoja, joista se on ollut vastuussa viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tehtävien suorittamisessa on otettava huomioon hallintolain (434/2003) esteellisyyssäännökset.

Sisäisen tarkastuksen on käytettävä työssään saatua tietoa harkiten ja noudatettava tietojen salassapidosta annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Tietoja ei saa käyttää henkilökohtaisen edun tavoittelemiseksi eikä tavoilla, joista voisi olla kaupungille haittaa.

5 § Toiminnan suunnittelu

Sisäinen tarkastus laatii sisäisen tarkastuksen pitkän aikavälin suunnitelman, joka tukee kaupungin strategisia tavoitteita ja vastaa johdon odotuksiin. Pitkän aikavälin suunnitelma sisältää vision, tavoitteet sekä niitä tukevat toimenpiteet.

Sisäisen tarkastuksen toiminnan ohjaamiseksi valtuustokausittain voidaan määritellä sisäisen tarkastuksen painopisteet. Painopisteet tarkoittavat teemoja, joihin sisäisen tarkastuksen tehtävissä erityisesti kiinnitetään huomioita. Sisäinen tarkastus valmistelee painopisteet kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Sisäinen tarkastus laatii vuosittain riskiperustaisen tarkastusten vuosisuunnitelman, jonka kaupunginjohtaja hyväksyy. Kaupunginhallitus saa vuosisuunnitelman tiedoksi.

6 § Tehtävien toteuttaminen

Riskiperustaisen vuosisuunnitelman pohjalta sisäisen tarkastuksen yksikkö suunnittelee, toteuttaa ja dokumentoi tarkastus-, arviointi- ja konsultointi-**varmennus- ja neuvonanto**toimeksiannot toimintaohjeiden mukaisesti.

Jokaisen **varmennus**toimeksiannon osalta laaditaan suunnitelma, jossa eritellään **tausta**, tavoitteet, laajuus **ja rajaus, olennaiset riskit, käytettävät menetelmät**, aikataulu, arviointikriteeristö sekä resurssit. **Varmennus**Toimeksiantojen raportoinnin tulee sisältää suunnitelman tiedot, keskeiset havainnot, **johtopäätökset** ja suositukset korjaavista toimenpiteistä.

Neuvonantotoimeksiannon suunnittelu ja raportointi tehdään tehtävän luonne ja sidosryhmien kanssa sovittu tavoite huomioiden. Suunnittelu dokumentoidaan siinä laajuudessa kuin se on toimeksiannon tarkoitukseen nähden tarkoituksenmukaista ja kattaa tyypillisesti toimeksiannon tavoitteen, laajuuden ja keskeiset menetelmät. Neuvonantotoimeksiannon raportointi sisältää keskeiset havainnot sekä mahdolliset kehittämis ehdotukset.

Kaikissa toimeksiannoissa ~~h~~Havaintojen ja suositusten tulee perustua asianmukaisiin analyyseihin ja arviointeihin. Raportointi voi olla kirjallista tai suullista riippuen tarkastushavaintojen merkittävydestä. Sisäisen tarkastuksen on annettava tarkastuskohteen **toimeksiannon kohteen** vastuuhenkilöille mahdollisuus esittää näkemyksensä tehdyistä havainnoista ennen lopullisen raportin antamista, ellei ole perusteltua syytä poikkeavaan menettelyyn.

Sisäisellä tarkastuksella tulee kokonaisuutena olla tehtäviensä suorittamiseen tarvittava asiantuntemus. Sisäisellä tarkastuksella on tarvittaessa oikeus hankkia ulkopuolista asiantuntijapalvelua kaupunginjohtajan hyväksynnällä. [siirretty pykälästä 3]

7 § Raportointi

Sisäinen tarkastus raportoi vuosittain kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle tarkastus- ja arviointityön keskeiset tulokset.

Sisäinen tarkastus raportoi säännöllisesti kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle vuosisuunnitelman toteutumisesta, merkittävimmistä avoimista riskeistä, **ilmoituskanavan toiminnasta**, sisäisen valvonnan tilasta sekä muista johtamis- ja hallintojärjestelmää koskevista asioista. ~~Lisäksi yksikkö valmistelee kaupungin toimintakertomuksen selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä.~~ **[siirretty tehtäviin pykälään 3]**

Sisäisen tarkastuksen on viivytyksettä raportoitava kaupunginjohtajalle havaitsemistaan merkittävistä sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan puutteista sekä väärinkäytöksistä.

Sisäinen tarkastus raportoi työnsä tulokset tarkastus**toimeksiannon** kohteen vastuuhenkilölle ja hänen esihenkilölleen.

Ulkoiselle tarkastukselle raportoidaan yhteisesti sovitun menettelytavan mukaan.

Muilta osin sisäinen tarkastus päättää raportoinnista.

8 § Dokumentointi ja arkistointi

Sisäisen tarkastuksen on laadittava tehdyistä tarkastuksista työpaperit, jotka dokumentoivat tehtyä työtä koskevat tiedot kohteittain. Työpaperit on laadittava ja säilytettävä siten, että havainnot ja suositukset voidaan myös jälkikäteen niiden perusteella todeta.

~~Tarkastusraportit~~ Sisäisen tarkastuksen asiakirjat säilytetään arkistointia koskevien määräysten mukaisesti. ~~Tarkastusraporttien~~ ja niiden julkisuus määräytyy viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti.

9 § Laadunvarmistus

Sisäisen tarkastuksen tulee kehittää ja ylläpitää laadunvarmistuksen menettelyitä. Menettelyihin on sisällytettävä jatkuva laadunvarmistusmenettely ja ~~se~~ **sekä** säännöllisin väliajoin tehtävät sisäiset itsearviointit ~~tai~~ **ja** ulkoiset arviointit. Sisäisen tarkastuksen jatkuva laadunvarmistusmenettely on kuvattuna sisäisen tarkastuksen laadun varmistus- ja kehittämisohjelmassa. **Sisäinen tarkastus seuraa ohjelman toteuttamista ja ajantasaisuutta seurataan vuosittain ja raportoi siitä vuosiraportoinnin yhteydessä.**

10 § Voimaantulo

Tämä toimintaohje tulee voimaan kaupunginhallituksen hyväksynnällä ~~4.10.2024~~ **9.3.2026**. ~~Tällä toimintaohjeella kumotaan 5.3.2018 annettu toimintaohje.~~

Sisäisen tarkastuksen on vuosittain arvioitava toimintaohjeen päivitystarpeet ja tarvittaessa esitettävä siihen tehtävät muutokset.